

AHOJ!

Ledenbrief van de

Vereniging Vrienden Nederland - Tsjechië & Slowakije

Nr. 128 mei 1997

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel./fax: 078-681 26 03

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel./fax: 070-325 86 79

A. den Boogert penningmeester
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechië & Slowakije
Tel./fax: 010-420 55 81

Mevr. M. van Dorst Mevr. H. Sugito
D. Klein Breteler K.L. Thio
G. Molenaar J. Vrijhof
G.P.A. Schöpping

Redactie 'AHOJI':

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel./fax: 070-325 8679
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito J. Sugito
mevr. J. van Unnik

Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

GTSM

(Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):
Hans Wallin (voorzitter) tel. 070-327 87 06
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

Wim Brandse Jacques de Coo

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-679 14 23
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-420 55 81
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-356 04 88

V.N.T.S.-Filmdienst:

K.L. Thio tel. 020-679 1423
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-390 11 90

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 078-681 26 03

ISSN 1383-0899

Ahoj! Een hartelijk welkom voor onze
nieuwe leden, ingeschreven op:

- 3/4 Mevr. A.W. Kip,
Nijmegen
- 12/4 Fam. G. Timmerman,
Geldermalsen
- 15/4 Mevr. P. Prins,
Amsterdam
- 19/4 Dhr. K.J.H. van Engelen,
Oirschot
- 28/4 Fam. Aafjes,
Krommenie
- 28/4 Fam. G.J. Braakman,
Lochem
- 15/5 Mevr. H. Schenk,
Delft
- 15/5 Fam. B. Veldhuizen-
Ochodničanová, Rotterdam
- 15/5 Fam. prof.dr. F. v.d. Grift,
Roosendaal (ontmoet in de
Hoge Tatra)
- 15/5 Mevr. A. Willems, Zürich;
(reisgenote Slowakije-reis).

A.C.T.
Agentuur Contact Tsjechie-Slowakije

- Kleinschalig
- Persoonlijke begeleiding
- Deskundig advies

Vakantiehuizen voor 2 tot 16
personen in de natuur.

Diverse appartementen in
diverse steden

Alle Tsjechische fiets-, ski- en
wandelkaarten verkrijgbaar
(a f3,- incl. portokosten.)

DE MORAVIE SPECIALIST
(0294) 26 46 83 (tot 22.00 uur)

Postbus 52 - 1420 AB Uithoorn - Nederland
e-mail adres jana@globalxs.nl

DE BESTE PRIJS/KWALITEIT VERHOUDING!

VAN DE REDACTIE

Het is gelukt! 'Ahoj' nr. 128 van mei 1997 is zonder mijn bemoeienis door Hana en Johannes Sugito gemaakt, waarvoor dank en complimenten.

Echter, de floppy vertoont kuren. Hana is uren bezig geweest om de floppy de baas te blijven. Mochten er toch nog foutjes voorkomen in deze 'Ahoj', dan weet u de oorzaak en vragen wij om clementie.

Is het u trouwens opgevallen dat op het voorblad van het aprilnummer datum en nummering ontbreken? Helemaal vergeten door de haast.

Het "Van de voorzitter" ontbreekt nu ook, omdat ook hij deelnam aan de Slowakije-reis. Terwijl er in Nederland voor een hele zomer voldoende regen viel, genoten wij in Slowakije van uitstekend weer; de dikke truien bleven in de koffers. In een volgende 'Ahoj' zullen wij een kort verslag opnemen van deze succesvolle reis.

De maand mei is nu al ruim halverwege en ik hoop dan ook dat dit nummer nog wel op tijd komt.

De inhoud van deze 'Ahoj' is dus ook voor mij een verrassing en daarom houd ik het kort.

Hennie van der Burg

REISINFORMATIE

Terugblik.

Voor dit voorjaar is het achter de rug. Drie informatiemarkten dit keer. Waddinxveen, Roden en Doetinchem. Alle drie goed en succesvol verlopen. De samenwerking met de stedenbanden is uitstekend geweest. De publieke belangstelling groot. Ons aanbod naar de mensen toe voldoende. Door de kleinschaligheid en de betrokkenheid van de deelnemers kunnen mensen persoonlijk te woord gestaan worden. Ook het randgebeuren rond de informatiemarkt was prima en trekt vaak extra publiek. Kortom een succesformule.

Natuurlijk is zo'n markt geen eenheidsworst. Daarvoor verschillen de lokale omstandigheden en mogelijkheden teveel. Gelukkig maar, want anders zou het saai zijn om te doen en gaat de lol er van af. Nu heb ik er, en ook de medeorganisatoren van de stedenbanden en de VNTS, veel plezier in.

Dit jaar hebben we zeer veel publiciteit gehad. Met name de vermelding in 'De Kampioen' van de ANWB heeft voor een grote toeloop gezorgd. Daarnaast scoren ook de lokale media hoog zoals blijkt uit de presentatielijsten. Dit laatste is belangrijk voor de stedenbanden. Zij komen daardoor in de picture bij hun eigen achterban.

Nieuw dit jaar is de deelname van andere stedenbanden uit de directe omgeving. Dit geeft weer een extra dimensie. Maar ook de deelname van de Slowaakse en Tsjechische Ambassades/Consulaten, van de ANWB (Doetinchem) en van de heer Dragt (inventarisatie & informatie taalactiviteiten) is verheugend te noemen.

Wat ooit begonnen is als een aardig initiatief binnen Amsterdam heeft zich ontwikkeld tot een serieuze en landelijk georiënteerde reis- en informatiemarkt. Dit resultaat is niet alleen ontsproten uit mijn brein, het is tot stand gekomen door in te spelen op ontwikkelingen en daarbij zo goed mogelijk partners zoeken. De partners komen op hun beurt weer met nieuwe ideeën en suggesties. Zo is in Roden geopperd om de markt jaarlijks te laten rouleren tussen Hoogeveen, Roden en Dwingelo. Een zeer goed voorstel. Misschien iets om na te volgen in het midden/oosten en het zuiden van ons

Nu verder ...

In Naarden (13 september) en Deventer (22 november) is de VNTS aanwezig. Niet met het volledige reisinformaticircus maar gewoon als vriendschapsvereniging. Leden, adverteerders en andere geïnteresseerden moeten zelf beslissen of men eraan wil deelnemen. Deelname kost wel geld. Maar ik raad eenieder aan eerst informatie op te vragen.

In Naarden is het een Tsjechische (buiten)markt die samenvalt met de open monumentendag. Bel Paul Vuijst: 035-694 7471.

Café-bistro "De Poal"
ligt aan de rand van het nationaal park
"De Mijweg" in Limburg.

Tsjechische specialiteiten

met de beroemde
uit het vat.

Gezellig tafelen in Vlodrop bij
Helena en Karel Blaha
Grootestraat 6; 6063 Al Roerdalen.
Tel/fax: 0475-401590.

In Deventer is het een gecombineerde reis-, informatie- en boekenmarkt met een randprogramma van muziek, dans, kunst, hapjes enz. Gericht op heel Midden- en Oost-Europa. Bel Jan Henk van der Kolk: 0570-611 416.

Tijdens onze jaarvergadering heeft Hoorn-Pribram interesse getoond voor een reismarkt. Dit zou in september moeten plaats vinden in het kader van hun jubileum. Er wordt nu intern overlegd. Ik hou u op de hoogte.

Maar dit is niet genoeg ...!!! Voor het voorjaar van 1998 moet weer een aantal stedenbanden aan de slag willen. Wacht niet te lang met aanmelden. De voorbereidingen moeten zeker een half jaar tevoren beginnen in verband met het regelen van een zaal en de persberichten naar tijdschriften. Een globaal draaiboek kan ik desgewenst opsturen. Daarna kan in overleg de organisatie ter hand genomen worden. Bel mij snel.

Echter.

Wat mij een beetje tegenvalt is dat ik niet automatisch nieuwe informatie krijg toegestuurd van de leden en adverteerders. Zo langzamerhand moet toch duidelijk zijn dat dit nut heeft. Neem mijn naam en adres op in uw mailing.

Om leden en adverteerders extra onder de aandacht te brengen wil ik voor de toekomst een tweetal extra mappen aanleggen met uitsluitend hun informatie. Natuurlijk blijven zij ook in de gewone mappen aanwezig. Dat betekent dat ik alles in **drievoud moet ontvangen**.

Cok Oostveen, Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam, tel/fax 020-662 8546

* Het maandelijks uitgeven van de Ledenbrief kost
* de VNTS een flinke duit. Door advertenties kun-
* nen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee
* een gericht publiek in een oplage van + 750
* exemplaren. Onderstaand onze tarieven:
*
* 1/16 pag. f 16,50; 5 nrs. f 80,=; 10 nrs. f 155,=
* 1/8 " f 22,--; " " f 105,=; " " f 205,=
* 1/4 " f 33,--; " " f 160,=; " " f 315,=
* 1/2 " f 55,--; " " f 265,=; " " f 510,=
* hele pag. f 93,50; " " f 450,=; " " f 850,=
*
* Voor nadere inlichtingen: Secr. V.N.T.S., Nieuwendamlaan 274,
* 2547 JR DEN HAAG. Tel. 070-3258679.
* *****

Als de koningin van Lombardije

Het was een vol weekend, dat van 26/27 april jl. Ik was zaterdag al vroeg op pad om tijdig aanwezig te zijn op onze reis-informatiemarkt in Doetinchem. De ruimte van de Catharijnekerk was sfeervol aangekleed met diverse tentoonstellingen en er was een leuke koffiehoeke ingericht. Om 11 uur zou een en ander van start gaan, maar de belangstellenden stroomden reeds om 10 uur binnen. Die stroom bleef doorgaan, zeker tot 's middags 4 uur. Met andere woorden: het was erg druk. Er stond een stoeltje in onze stand, maar daar hebben we niet op kunnen zitten. Ik had dan ook het gevoel alsof ik een paar stalbenen had. Dik tevreden spoedde ik mij naar het volgende evenement:

De Tsjechische Veteranen Dag. In Beek, niet ver van Doetinchem verwijderd, stonden op het grote parkeerterrein van hotel/restaurant 't Heuveltje al heel wat oude auto's en motoren; allemaal van Tsjechische makelij, uiteraard. Lekker lui op een stoel gezeten, heb ik van het avondprogramma genoten. Afwisselend traden folkloregroepen op - uit Ustí nad Orlicí en uit Didam. Een en ander werd aangevuld door iemand met een leuk klein draaiorgeltje. Lekker ontspannen kon ik daarna genieten van een goede nachtrust.

Op zondagochtend kwamen tussen 9 en 10 uur de meeste veteranen het terrein oprijden. Er was een jury aanwezig om een en ander nauwlettend te keuren want aan het eind van de dag zouden er prijzen worden uitgereikt.

De wegwacht en enkele motoragenten kwamen ook mooi op tijd, want om ca 1 uur zette de hele stoet zich in beweging en het was een heel lange stoet!

Via allerlei binnenweggetjes reden wij door het fraaie landschap. Ik had een plaatsje gekregen in een Skoda uit 1956.

Bij het zien van de zwaailichten van de motoragenten en het geronk van de eerste oude motoren en auto's, kwamen de nieuwsgierigen naar buiten (meestal lachend) om ook van de rest te genieten.

Ik voelde mij als de koningin van Lombardije, wuivend en glimlachend genoot ik van deze rit.

Via de Erve Kots (kaasboerderij en openluchtmuseum) arriveerde de lange slang - een beetje over tijd - in Doetinchem voor de Catharijnekerk. Ongehooflijk snel en zeer gedisciplineerd werden de auto's en motoren in keurige rijen geparkeerd. Gááá hoor!

Terug naar 't Heuveltje werd een snellere route gereden. Daar vond de prijsuitreiking plaats.

Na deze gebeurtenis ging een ieder weer zijns weegs. Zij kwamen overal vandaan, ook uit Tsjechië (waar een prijswinnaar bij was).

Ook het weer werkte mee op deze eerste Tsjechische Veteranen Dag en dat is boffen. Eens in de vijf jaar zal dit evenement plaatsvinden. Nog even geduld dus!

Hennie van der Burg

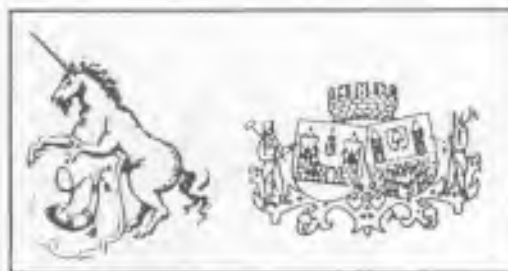

NIEUWS VAN DE STEDENBANDEN.

Hoorn-Přibram.

Van de Stichting Stedenband Hoorn-Přibram werd het Jaarverslag 1996 / Activiteiten programma 1997 ontvangen.

1996 was een belangrijk jaar, zo wordt in het verslag gesteld, want de oorspronkelijke doelstellingen moesten op hun waarde getoetst worden. Er werd nagedacht, gediscussieerd en gebrainstormd. Nieuwe doelstellingen werden geformuleerd en aangepast aan de ervaringen van nu. Vriendschap tussen mensen, zeker in het kader van vriendschap over grenzen heen, vereist zoeken naar gemeenschappelijkheid en het samen opgaan in gelijkwaardigheid. De makelaarsfunctie van de Stichting, namelijk het bevorderen dat individuen en groepen over en weer met elkaar communiceren heeft zichzelf bewezen, is de conclusie. Omdat in de partnergemeente voortzetting van de contacten eveneens als zinvol wordt ervaren is er een goede basis om in 1997 het eerste lustrum te vieren. Allerlei activiteiten het jaar door zullen in het teken van dit lustrum staan, maar de week van 29 september t/m 5 oktober wordt de echte herdenkingsweek, zegt het verslag.

In de Nieuwsbrief van de Stichting Stedenband van februari 1997 worden al enkele plannen onthuld voor de viering die op zaterdag 27 september a.s. zal beginnen en die zal doorlopen tot en met zaterdag 4 oktober. Gedacht wordt aan een grote fototentoonstelling over Přibram. Verder aan het vertonen van Tsjechische films, het houden van lezingen, presentatie van literatuur uit Tsjechië en natuurlijk muziek met medewerking van koren uit beide plaatsen.

Terug naar het jaarverslag. Daarin wordt onder meer melding gemaakt van een in Přibram gehouden symposium over euthanasie, waaraan ook de anesthesist Verhulst van het Westfries Gasthuis heeft deelgenomen. Deze heeft geconstateerd dat men in Přibram beseft dat in Nederland met de grootste zorgvuldigheid over euthanasie wordt nagedacht en eveneens zo wordt gehandeld.

Met betrekking tot de financiering van de stedenbandactiviteiten wordt opgemerkt dat de werving van fondsen moeizaam gaat en dat de gemeentelijke bijdrage voorlopig onontbeerlijk is. Als speciale aandachtspunten voor de toekomst noemt het verslag onder meer contacten en uitwisselingen tussen beroepsgroepen en verenigingen en het vergroten van het draagvlak van de stedenband binnen de Hoornse samenleving.

Roden-Litomyšl.

Zoals bekend, is de Stichting Oost-West Kontakten de promotor van de betrekkingen als specifiek uitvloeisel van de algemene doelstelling: het bevorderen van duurzame, vriendschappelijke contacten tussen de bevolking van Oost- en West-Europa. Daartoe worden in drie categorieën activiteiten ontwikkeld, nl. a) het promoten van projecten; b) de ondersteuning van contacten tussen groepen en individuele personen; c) alle overige activiteiten, die binnen de doelstelling passen.

In het Jaarverslag 1996 wordt aangegeven wat in de drie onderdelen werd ondernomen. Zo was er de viering van vijf jaar stedenband in mei

1996 in Litomyšl, al vond het gemeentebestuur van Roden eigenlijk vijf jaar een te korte termijn om te vieren. Bij de ronde-tafeldiscussie over vijf jaar stedenband en het thema "Vrijheid" was de gemeente dan ook niet aanwezig. "Enigszins pijnlijk" wordt dit in het verslag genoemd. Een en ander was geen beletsel in oktober de herdenking feestelijk voort te zetten in Roden.

Uitgebreide contacten waren er in 1996 met het bejaardenhuis Litomyšl (hierover werd al eerder in 'Ahoj' bericht) en ook de voetbalclubs en de middelbare scholen ontwikkelden uitwisselingsactivitei-

ten. In een "conclusie" aan het eind van het jaarverslag wordt opgemerkt dat in 1996 het aantal bezoeken over en weer groter was dan ooit tevoren, vooral ook door de uitgebreide lustrumprogramma's. Ook nieuwe uitwisselingen in 1997 zullen het gevolg zijn en dit alles maakte 1996 tot een jaar om met voldoening op terug te zien, aldus het stichtingsbestuur.

Groningen-Zlín.

In januari werd in 'Ahoj!' melding gemaakt van de ondertekening van een vriendschapsverdrag tussen de gemeente Groningen en de gemeente Zlín. Kort geleden kwam nu een vijf-jarenverslag binnen van de Stichting Integratie Gehandicapten Groningen (NL) - Zlín (CZ), een medewegbereider voor de nu officieel geworden jumelage.

Aan dit verslag ontleen ik het volgende:

De stichting werd op 20 juni 1992 opgericht en is voortgekomen uit een uitwisselings-programma voor gehandicapten tussen de twee steden in 1990 en 1991 onder verantwoordelijkheid van de Provinciale Gehandicaptenraad Groningen. Doel: het bevorderen van het welzijn van mensen met een handicap in Tsjechië en Nederland en het tot stand brengen van contacten en het scheppen van voorwaarden, die gericht zijn op welzijnsbevordering van gehandicapten. Voor het praktisch handelen in deze is het uitgangspunt de vraag die van Tsjechische zijde aan de stichting wordt gericht. In hetzelfde jaar werd ook in Zlín een zusterstichting opgericht, Nadace Integrate Postižených Zlín (CZ) - Groningen (NL), bedoeld als een koepelorganisatie waarbij instellingen zich kunnen aansluiten. De doelstelling is in wezen dezelfde als van de Groningse stichting en men wil gebruik maken van de ontwikkelingen in de Europese landen en die afstemmen op de mogelijkheden in Tsjechië.

De werkwijze van de Groningse stichting is zo dat als er een vraag uit Zlín komt er in het Groningse gezocht wordt naar vergelijkbare organisaties en het verdere contact wordt bevorderd, waarna een van de bestuursleden het project "trekt".

Omdat geen enkele overheid met structurele subsidie over de brug komt, moet via fondswerving financiering worden gevonden en moeten Nederlandse participanten per project voor bemiddeling en coördinatie f 1.500 bijdragen. Opmerkelijk is dat de Tsjechische partner het vaak makkelijker heeft omdat daaraan wel geldmiddelen ter beschikking worden gesteld door de eigen overheid. In Groningen gaat het dus om particulier initiatief en activiteiten die gedragen worden door het enthousiasme van vrijwilligers.

In het verslag volgt dan een beschrijving van de projecten die hebben plaatsgevonden. Die hebben gevarieerd van hulp bij de privatisering van een instrumentmakerij van een ziekenhuis tot het organiseren van een werkbezoek van gehandicapte jongeren met hun begeleiders aan instellingen in Noord-Nederland om te zien hoe men daar "wonen, werken, vervoer, hoger onderwijs en recreatie" voor mensen met een handicap toegankelijk en bruikbaar maakt.

Een belangrijke activiteit is ook geweest het organiseren van een driedaags symposium in Zlín in september 1996 met als onderwerp: "De gemeente als basisschakel van integratie van burgers met een handicap". Dit onderwerp was gekozen vanuit Zlín, waar men iets los wilde maken in de Tsjechische politiek, gelet op het gemis aan enige gerichtheid op de belangen van gehandicapten in de wetgeving van Tsjechië.

Op het symposium werd een veelheid aan onderwerpen aan de orde gesteld, alles voor het belichten van de positie van gehandicapten en de betrokkenheid van de gemeenten daarbij. Daarnaast werd ook aandacht gegeven aan de drugsproblematiek. In het verslag wordt aangegeven dat de inbreng van Tsjechische zijde wat is tegengevallen, omdat nog te veel vanuit het verleden wordt gedacht en gesproken en ideeën over de toekomst amper bestaan. Daarbij is het ontbreken van politieke interesse ook een factor. De schrijfster van het verslag denkt dat niet al te veel verwacht moet worden van resultaten, maar dat het symposium misschien wel iets aan de meningsvorming heeft kunnen bijdragen.

Positief was in elk geval dat de gemeenten Groningen en Zlín ondanks het ontbreken van een formele vriendschapsrelatie, laat staan een stedenband, tot dan toe, beide zowel financieel als inhoudelijk betrokken waren bij de opzet van dit symposium over gehandicaptenbeleid. Een uitvloeisel van de contacten die tussen bestuurders en ambtenaren van beide steden tussen 1991 en 1996 af en toe hadden plaatsgevonden.

Nu was het symposium aanleiding de goede betrekkingen te formaliseren door de ondertekening van een vriendschapsverdrag. Dat gebeurde op de eerste dag, 25 september, door de burgemeester van Zlín, de heer Datka en door mevrouw A. van der Stap, lid van de gemeenteraad van Groningen, als vertegenwoordigster van die gemeente.

In de komende tijd zal dit vriendschapsverdrag worden uitgewerkt teneinde de wederzijdse contacten te intensiveren, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau, maar ook op het gebied van sport en cultuur.

Jan van Gastel

- * - * - * - * -

MUZIKALE NOTEN

Op 21 juni a.s. speelt Túfaranka o.l.v. Jan Bilik te Geleen-Lindersheuvel, vanaf 21.00 uur. De dag daarna, op zondag 22 juni, kunt u Túfaranka beluisteren in Exel (bij Laren, Gld.) en wel vanaf 13.30 uur. Info bij Jan Stijnen, rel. 045-531 4202.

= * = * = * = *

advertentie

Verschijnt binnenkort (2e helft mei 1997): CD-ROM Slovakia For You.

De meest uiteenlopende informatie over Slowakije in het Nederlands en meer dan 300 foto's.

U hebt nodig: minimaal een 386 met VGA (kleuren)monitor en een CD-ROM speler. Geluidskaart aanbevolen.

De normale prijs wordt ca. f 30, =; VNTS-leden krijgen 10% korting, betalen dus f 27, =.

Zo bestelt u de CD-ROM "SLOVAKIA FOR YOU":

- 1) Vul het onderstaande bestelformulier in (of maak een fotokopie als u liever niet in 'AHOJ' knipt) en stuur dit naar:
Hans de Groot, P.O. Box 60, 02601 Dolny Kubín, Slowakije
of per fax: 00421 845 884759 of per E-mail: Hdegroot@netlab.sk

Steeds meer informatie over Slowakije op mijn homepage: www.hansdegroot.sk

- 2) Stuur een betalingsopdracht aan uw bank:
rek.nr. : 49.94.54.065
naam : H.P. de Groot
woonplaats : Vlissingen
betalingskenmerk: CDROM SFY VNTS
bedrag : f 27, = of een veelvoud hiervan

BESTELFORMULIER

Ondergetekende wil graag ontvangen:

.....stuks CD-ROM Slovakia For You à f 27, =, totaal f

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Handtekening:

VAN DE LEDEN

HET IS ALTIJD MOOI OM TE GEVEN!

Het is al weer een poos geleden. Komt op een dag een vriend bij ons op kantoor met de opmerking: "Jullie hebben toch naast het vertaalbureau ook een organisatiebureau?" Na onze bevestiging gaat hij verder: "Ik heb een paar computertjes, zou je die niet ergens in Tsjechië kwijt kunnen raken?" Uit ervaring met deze vriend wijzer geworden waren wij op onze hoede. Hij had al eens een ander land van computers "voorzien".

Natuurlijk is het zo dat wij in onze maatschappij zelfs de zo door onszelf gewilde computers aan de kant van de weg zetten. Ze zijn niet snel genoeg meer, ze hebben te weinig geheugen, je kunt met deze niet met die andere computers communiceren, ik kan mijn programma's hier niet meer op kwijt; dus kopen we maar een nieuwe. Zo ook gaat het met de printers: naaldprinters, laserprinters, kleurenprinters of hoe die dingen ook mogen heten. Natuurlijk willen wij als het even kan het nieuwste van het nieuwste en laten we eerlijk zijn, dat spul wordt steeds goedkoper. Omdat we toch zo veel willen communiceren worden de door ons zo geprezen modems te langzaam of te lang van stof. Het duurt te lang voordat we de wereld rond zijn met b.v. World Wide Web.

Wat doen we met al die "oude" spullen? Ze doen het nog goed maar wij vinden het toch zonde om ze weg te gooien en je neefje heeft ook al zo'n ding voor zijn spelletjes. Zet het maar op zolder. Met deze instelling denderd de waarde van de computer met omgekeerde evenredigheid aan de bit-snelheden naar beneden, zelfs tot onder het nulpunt. Hij staat in de weg en moet dus weg.

Op dat moment komt onze vriend "toevallig" langs en begint iets wat op een actie lijkt. Hij is zo goed dat ding van je mee te nemen en stalt het vervolgens bij kennissen in de garage, schuur, op de zolder en in het tuinhuis of zelfs onder het bed. Iedereen gaat al snel klagen want een verhuishwagen vol met computers stouw je niet zo maar ergens weg. Toen kwam hij bij ons langs met de vraag zoals in de eerste zin van dit artikeltje weergegeven.

Natuurlijk weten wij daar wel iets op. In Tsjechië zitten ze te springen om deze dingen. Ze maken daarvan apparaten met Tsjechische programma's, verbinden die met de bijgeleverde "langzame" modems aan elkaar en strooien vervolgens het geheel over Tsjechische bodem uit bij stichtingen waar jongeren hun plezier daaraan kunnen hebben.

Om deze verdeling netjes te laten verlopen hebben wij de ambassadeur van Tsjechië in Nederland, prof.dr. J. Mihule, ingeschakeld. Hij was uitermate enthousiast en heeft hoogstpersoonlijk geholpen. Op drie plaatsen werden de aangeboden spulletjes opgehaald. Werkelijk iedereen was daar erg blij mee. De ambassadeur, omdat hij iets goeds voor zijn land kon doen, op verschillende lokaties wonende Nederlanders, omdat zij weer op fatsoenlijke wijze door hun domein konden lopen. (Ze weten nog niet dat onze vriend al weer een nieuwe actie met hetzelfde doel begonnen is, maar dat merken ze nog wel).

De computers, beeldschermen, toetsenborden, diverse soorten printers, modems, software en al wat dies meer zij, zijn inmiddels in Tsjechië aangepast en verdeeld. De ontvangers zijn enthousiast en willen met dit stukje een ieder bedanken die hieraan meegeholpen heeft. De ambassadeur heeft zijn erkentelijkheid op zijn residentie laten blijken en de initiatiefnemers uitgenodigd voor een geslaagd samenzijn. Een ieder genoot van de dankbetuigingen, zowel mondeling als schriftelijk, die overgebracht werden.

Een prima initiatief van onze vriend, maar dit alles moest wel georganiseerd worden en voor de nu lopende actie willen wij u vragen: "Heeft u nog gebruikte computers onder uw bed of iets dergelijks staan, waarschuw ons even, uw vrienden in Tsjechië zullen u dankbaar zijn".

Voor nadere inlichtingen: Hanna J. Tebra-Vašáková,
tel. 0316-541504/547051, fax 0316-542014, GSM 06-53225796

VAN EN OVER TSJECHIË EN SLOWAKIJE

1997, de eerste maanden in Praag.

Algemeen.

Politiek.

Er is algemeen het gevoel dat de vijf-daagse staking van de spoorwegen in februari het einde betekent van de lange periode (vanaf 1992) van sociale stabiliteit in het land. Een ander fenomeen waar de Tsjechen, maar ook veel anderen, aan moeten wennen is de stijgende vreemdelingenhaat en het extreme nationalisme dat ook in het Parlement doorklinkt.

Om de zaken in het reine te krijgen moest premier Klaus terug vallen op andere politieke krachten: de Christen-Democraten (Lux) hielpen de spoorwegstaking op te lossen en de Sociaal-Democraten waren behulpzaam om het accoord met Duitsland door het Parlement te loodsen. Premier Klaus heeft een paar veren moeten laten.

Aanvankelijk wilden de Sociaal-Democraten het Tsjechisch-Duitse accoord niet ondersteunen. Dat gaf de Communisten en Nationalisten alle kans om alle registers open te trekken tegen Duitsland en zelfs om zich openlijk af te vragen of er wel een democratie in Duitsland bestond. De hele discussie in het parlement duurde een week lang. De regeringscoalitie kon er geen vat op krijgen, wat ook aantoont hoe democratische procedures nog moeten worden ontwikkeld.

Economie.

De aanvankelijk pessimistische geluiden over de economie werden grotendeels bevestigd. Het Bruto Nationaal Product groeit minder sterk dan in de eerste jaren; nu wordt voor 1997 een groei van 4 tot 5% verwacht, wat nog niet slecht is en voor EU-landen een schitterend resultaat zou zijn. Een positief punt is dat de industriële productie waarschijnlijk meer zal toenemen. Negatief is dan weer dat de werkloosheid toeneemt. Het land heeft nu een absoluut record van 4% gehaald, hetgeen, in vergelijking met EU-landen waar de arbeidskosten veel hoger zijn, nog steeds een fantastisch cijfer is. De meeste werkloosheid komt voor in gebieden met zware (ouderwetse) industrie, bv. in de mijngebieden.

In afwijking van de aanvankelijke verwachting is de inflatie gedaald tot 7,4%. De handelsbalans verslechtert nog steeds, wat gedeeltelijk wordt veroorzaakt door een daling van de vraag in Duitsland als gevolg van de verslechterende economie daar. Maar het negatief import-saldo wordt ook gedeeltelijk veroorzaakt door de import van moderne machines. Dit leidt ertoe dat de Tsjechische industrie sneller moderniseert dan eerst wel werd gedacht wat natuurlijk weer goed is voor de handelsbalans. Tsjechische exporteurs hebben het ook moeilijk met de almaar stijgende koers van de Kroon.

Tsjechisch-Duitse Verklaring.

Na een debat met veel obstructie van de zijde van de Communisten en Nationalisten, dat bijna een week duurde, keurde de Kamer van Afgevaardigden de tekst van de Verklaring met 131 stemmen voor en 57 tegen (totaal aantal leden: 200) goed. Uiteindelijk een voldoende meerder-

Tsjechië & Slowakije

*JUBO Reizen - De specialist voor
Tsjechië en Slowakije.*

*Ruime keus van prachtige vakantie-
huizen van particulieren. Streng
geselecteerd op gebied en kwaliteit.
Door direct contact met de eigenaren
zeer prijsgunstig.*

*Gratis gids. Bel of kom langs!
Frederikstraat 4, 4327 AD Serooskerke
Tel. 0111 - 672 700*

heid voor zo'n historisch document. Een deel van de Sociaal-Democraten stemde tegen samen met Communisten en Nationalisten. Pas nadat de Sociaal-Democraten en de grootste regeringspartij ODS het eens werden over een gezamenlijke aanpak kon er vooruitgang worden geboekt.

De Verklaring werd dan goedgekeurd tezamen met een korte verklarende tekst waarin de wil van de Tsjechische en Duitse regeringen werd benadrukt, een streep door het problematische verleden te maken en zich te concentreren op de gezamenlijke toekomst binnen de Europese Unie. Deze tekst is op zich een compromis tussen de twee partijen. Aanvankelijk wilde de regering helemaal geen verklarende nota toevoegen, maar gaf dan toe aan de Sociaal-Democraten.

Het gehele debat heeft veel Tsjechen een slechte smaak in de mond bezorgd. Republikeinen (nationalisten) en Communisten hadden een merkwaardig verbond gesloten om de ondertekening van de Verklaring tegen te gaan. Hun stijl van oppositie-voeren kan het best worden getypeerd als "onder de gordel". Duitsland werd afgeschilderd als een totalitaire staat die erop uit zou zijn de integriteit, stabiliteit en onafhankelijkheid van het land te vernietigen. Onnodig op te merken dat dit ook in de Duitse pers kwam en koren op de molen van duitse reactionaire "Verbände" werd.

De aarzelende, vaak zelfs besluiteloze, houding van de Sociaal-Democraten werd ingegeven door de vrees dat de deur voor privatiseringen, die verder terug gaan dan 1948, zou worden geopend.

In zijn wekelijkse praatje op de radio heeft president Václav Havel Communisten en Nationalisten fors de mantel uitgeveegd. Hij vond dat deze beide partijen de republiek schade toebrachten. De regering Klaus reageerde daarop met de mededeling te zullen onderzoeken of de Republikeinen hierdoor buiten de wet zouden kunnen worden gesteld.

Er gaan in Praag allerlei geruchten dat de Republikeinen verantwoordelijk zijn voor een aanslag op de Sociaal-Democraat Dostál, die in de straten van Praag brutaal in elkaar werd geslagen. Dostál heeft onlangs scherpe kritiek uitgebracht op de Nationalisten en moest daar blijkbaar zó voor boeten. Daar komt nog

ER IS EEN NIEUW TIJDSCHRIFT VOOR U...

Tsjechie! is een kwartaalmagazine dat verslag doet van de laatste ontwikkelingen op het gebied van cultuur, reizen, geschiedenis en business in Tsjechië. Naast boeiende artikelen, interviews en reistips bevat de uitgave terugkerende rubrieken als Kunst Kijken, Stedenbanden, Nieuwsbulletin (informatie van de Nederlandse Kamer van Koophandel in Praag), Legendes & Verhalen, een evenementenkalender en De mening van...

Nummer twee (maart-mei-juni '97) ligt op dit moment in de winkels. Bert Jansma blikt vooruit op de 52e editie van de Praagse Lente, Albert Gielen schrijft over het oeuvre van Bohumil Hrabal en Anne Roerdomp reed door Tsjechië in een Landrover. Daarnaast een kijkje in de Tsjechische keuken, wandelen in Beskydy en nog veel meer. Een los exemplaar kost in de winkel (o.a. bij AKO, Bruna en V&D) f6,95, een abonnement f25,00. Voor VNTS-leden hebben we een speciale aanbieding. Voor slechts f19,50 krijgt u de komende vier nummers thuis bezorgd.

Bent u geïnteresseerd? Stuur dan een briefkaart
m.v.v. naam + abonnement *Tsjechie!* naar:
Tsjechie! Magazine,
dorpsstraat 27d, 1901 EH Castricum

U kunt ook bellen: (0251) 67 21 36

bovenop dat de Republikeinse voorzitter Sládek onlangs een door de politie gezochte persoon in zijn kantoor in het Parlement verborgen heeft ... Reden genoeg dus voor een stevig onderzoek.

Treinstaking.

De vakbond van spoorwegpersoneel heeft vaker geëist dat een nieuw concept voor de hervorming en reconstructie van de spoorwegen zou worden uitgewerkt. Het is immers duidelijk dat, door efficiënte verhoging en al die andere dingen die wij hier ook zo goed kennen, afvloeiingen zullen moeten plaats vinden. Omdat er van regeringszijde maar geen afdoende antwoord kwam, brak er begin februari een vijfdaagse staking uit, die behoorlijke gevolgen heeft gehad voor de economie. Dit was de eerste sociale onrust in vijf jaar.

Uiteindelijk boog de regering en aanvaardde dat de Bond inspraak kreeg in de opstelling van de nieuwe strategie voor de ontwikkeling van de transportsector. Omdat de spoorweglieden premier Klaus en spoorwegminister Riman niet vertrouwden moest de Christen-Democraat Lux bemiddelen en de regering uit het slop halen.

De staking bracht de industrie in een moeilijke positie. In het bijzonder de mijnen, de chemische industrie en de energie-verbruikers zoals de elektrische centrales werden in moeilijkheden gebracht. De schade door deze korte staking wordt geraamd op zo'n miljard CZK (ca. 54 miljoen gulden). De spoorwegen hebben aangekondigd de verliezen van de industrie te vergoeden. Maar uiteindelijk zal het toch wel de belasting betalende Jan Modaal zijn die er voor moet opkomen. Er wordt verwacht dat deze eerste staking model zal zijn voor de komende periode. Als na de spoorwegarbeiders anderen met eisen, waaronder salariseisen, komen kan het hek van de dam zijn en zal de inflatie toenemen.

De leraren hebben al begrepen uit welke hoek de wind waait en zij zijn in januari begonnen met gespreide stakingen, die echter niet zo'n groot succes kenden: de deelname was ongeveer 40% met een dalende tendens.

Deze staking was een direct gevolg van de grote salarisongelijkheid die in het land bezig is te groeien. De leraren hadden berekend dat zij ongeveer 60% minder betaald krijgen dan wat in beroepen waar een soortgelijke opleiding wordt vereist, gebruikelijk is. Onlangs werd een onderzoek verricht waaruit bleek dat einde 1996 top-level managers zo'n 30.000 CZK per maand ontvingen; dit is zes maal meer dan onderaan de ladder wordt verdiend. Een soortgelijk onderzoek in de lente van 1996 gaf aan dat de afstand nog maar een factor 5,7 bedroeg. Dit uit elkaar groeien van salarissen gaat dus wel erg snel.

B. Griepink

tsjechrent
cottages

*Znojmo - Olomouc - Brno - Mor. Třebová - Jeseník - N. Jičín - Praag - Náchod
e.a.*

Vakantie in schilderachtige (wijn of berg) streken.

Kastelen, meren, uitzichten, natuurparken, historische steden, monumenten.

Vrijstaande woningen of appartementen, van 2 tot 32 pers. Vele paardrij(les) accommodaties met uitgebreide mogelijkheden voor zowel de recreatieve als de sportieve ruiter. Hotels en pensions op de mooiste locaties. Woningen aan water, in dorp of stad en in bossen. Kwaliteit en scherpe prijzen door ons directe contact met de verhuurders. Tevens verstrekken wij u informatie over de gebieden. Onze vertegenwoordigsters zijn in de directe omgeving aanwezig. Afwisselende landschappen met helder zwembad en vele recreatiemogelijkheden.
Info: ma/za. tel. 0527-652830 / 0527-652145. 06-53811752 / 06-52997378. Fax. 0527-652101

UIT DE KNIPSELMAP

Van en over Tsjechië

* In de omgeving van Olomouc dreigt een enorme muggenplaag, zo staat in de Haagsche Courant van 11 april jl. te lezen. In de waterpoelen in het gebied bevinden zich tien keer zo veel muggenlarven als in andere jaren. En toen was het ook al mis. De zwermen muggen waren zo talrijk dat de bewoners van enkele dorpen amper hun huis uit konden. Er werd zelfs een soort noodtoestand uitgeroepen. Met behulp van chemische middelen zou de muggenpopulatie binnen een meer redelijke omvang kunnen worden teruggebracht, maar de lastposten wonen in een beschermd natuurgebied dus zo'n effectieve bestrijding is niet toegestaan.

* In "Buitenlandse Markten" van 30 november werd een groot aantal pagina's gewijd aan de Tsjechische republiek en de economische activiteiten van Nederlandse bedrijven daar. Twee honderd bedrijven zijn er inmiddels gevestigd en die hebben samen ruim 1,4 miljard gulden geïnvesteerd. Nog veel méér bedrijven zijn in de handel actief. De export naar Tsjechië bereikte een jaarbedrag boven een miljard gulden. In het artikel worden de ondernemingsvormen (het Tsjechische recht lijkt in deze veel op het Duitse), de registratie (niet bij een Kamer van Koophandel, wel altijd bij de handelsrechtbank), belastingen (in 1996 voor het derde achtereenvolgende jaar verlaagd) en de sociale lasten (de werkgever moet 35,25% afdragen, de werknemer 13,25%) behandeld. Vermeld werd nog dat het hoogste tarief voor de inkomstenbelasting in 1997 naar 39% wordt teruggebracht. Dan is wel al het voor Tsjechische begrippen riant jaarinkomen van 564.000 kroon bereikt.

* Verder gaat een medewerker van de Nederlandse ambassade in Praag in op de marktkansen voor het vaderlandse bedrijfsleven. De levensmiddelen- en voedselverwerkende industrie biedt goede perspectieven en is ook al succesrijk geweest. Ook zijn er kansen op het gebied van de milieu- en energietechnologie, de metaalnijverheid en de electronica. In de dienstensectoren blijven er verdere mogelijkheden. Bij de vele bouw- en infrastructuurprojecten weet men vanuit Nederland minder goed te profiteren, laat de schrijver weten.

* Tenslotte nog een relaas over de ervaringen van de Nedcongroep. Na vergeefse pogingen een samenwerking met een bedrijf in Pardubice (zusterstad van Doetinchem) tot stand te brengen werd daar uiteindelijk een eigen Nedconvestiging opgestart. Over de resultaten tot nu toe krijgen we uit het gepubliceerde interview met de directeur niet veel informatie, maar dit jaar komt er een nieuw fabrieksgebouw voor de productie van magazijnstellingen, dus de zaken zullen wel redelijk gaan. Als probleem noemt de directeur het vinden van goed gemotiveerd personeel. Bij Nedcon kan men behoorlijk verdienen, maar er moet wel "echt" gewerkt worden. Voor sommigen is dat even wennen.

* Nog één opmerkelijke uitspraak: Alert zijn bij betalingen. Voor een niet-Tsjechische onderneming gaat in de dienstverlening (hotels, beurzen) het tarief rustig een paar maal "over de kop". 2,5 keer de gewone prijs voor een hotelkamer bijvoorbeeld. Wil je dat niet betalen dan laten ze je gewoon schieten als klant. Dus zoveel mogelijk presenteren als Tsjechisch bedrijf. Bij de verkoop ligt dat anders. Nedcon Pardubice is dan nadrukkelijk een dochter van een Nederlandse onderneming!

ATYS

Wij verlenen allerlei diensten aan Nederlanders die Tsjechië bezoeken of willen bezoeken. Wij begeleiden grote en kleine groepen, individuele personen en ook gehandicapten.

Begeleiden bij zaken doen, bij koop of huur van een huis of grond. Het regelen van een advocaat, notaris, belastingzaken, vreemdelingendienst enz.

Ook een kuurbehandeling in Lázně Bělohrad kunnen wij voor u verzorgen.

Jana Typltová

Sv. Čecha 904

506 01 Jičín, Tsjechië

Tel. & fax 00.420.433.522 979

* In de Prager Zeitung van 10 april gaat het om een probleem van heel andere aard, namelijk over het steeds maar sneller dalen van de Tsjechische export. Vooral tussen import en export met de landen van de Europese Unie gaapt een enorm gat ten ongunste van de Tsjechische republiek. Vorig jaar was dit ook al zo. Toen werd dit geweten aan de grote invoer van investeringen dienende goederen, die in 1997 exportbevorderend zou gaan werken. Gebleken is echter dat maar twaalf procent van de import als zodanig aangemerkt kon worden. Omdat ook buitenlands kapitaal maar spaarzaam binnenkomt, wordt na de handelsbalans nu ook de betalingsbalans negatief. Omdat Tsjechië in de vorige jaren een aardige deviezenreserve heeft opgebouwd gaat het nog wel even goed, maar oneindig zijn die reserves natuurlijk niet.

Ook met de binnenlandse financiën gaat het niet best. Er dreigt een behoorlijk begrotingstekort te gaan ontstaan. De gedeeltelijke vrijgave van huren en energieprijzen is bovendien inflatiebevorderend. Tenslotte noemt de krant de te lage economische groei. Met 4,5 % lukt het voorlopig niet West Europa in te halen. Ondertussen broedt de regering op maatregelen. Heet hangijzer is het afstoten van nu onrendabele bedrijven. Die zag en ziet men niet graag allemaal in buitenlandse handen komen, maar de ervaring heeft geleerd, dat Tsjechische kopers vaak niet de middelen hebben of kunnen krijgen om de broodnodige investeringen door te voeren.

Zorgen baart. zo somt de Prager Zeitung de problemen verder op, dat de stijging van de lonen sneller gaat dan de toename van de arbeidsproductiviteit. De banken en investeringsfondsen worden niet erg vertrouwd na een serie schandalen. De krant spoort de regering aan te werken aan maatregelen die het vertrouwen kunnen herstellen, waarbij het handhaven van al bestaande wettelijke regelingen belangrijker is dan het moeizaam tot stand brengen van nieuwe. Verder krijgt premier Klaus het advies nu haast te maken met versnelde privatisering en buitenlandse kopers niet buiten de deur te houden, daarbij gebruik makend van de uitsluiting van een parlamentslid uit de socialistische partij, waardoor de oppositie geen meerderheidspositie meer heeft. De schrijfster van het artikel denkt dat Klaus na bijna acht jaar misschien teveel aan slagvaardigheid heeft ingeboet om nog optimaal te kunnen functioneren.

de wei in moet.

* Elders in de Prager Zeitung van 10 april wordt vastgesteld dat behalve de kort geleden nog zo bewierookte economie, ook twee andere paradepaarden, ijshockey en voetbal, een beetje kreupel zijn geworden. 1996 was nog een prachtig voetbaljaar (tweede op het Europees kampioenschap), maar nu dreigt het met de kwalificatie voor het wereldkampioenschap 1998 mis te gaan. Ook van Klein Joegoslavië werd verloren, nog wel vlak nadat president Jacques Chirac bij zijn bezoek aan Praag had gezegd dat hij de Tsjechische voetballers zo graag op het WK in Frankrijk wilde zien spelen. De oorzaak voor de terugval is volgens deskundigen - en die zijn er altijd veel als het om voetbal gaat - het vertrek van de beste spelers naar clubs in het buitenland. Daar moeten ze heel andere spelconcepten leren en voor coach Dušan Uhrín is het een heksentoer van al deze verscheidenheid weer iets van een eenheid te maken als het nationale elftal

* Met de populariteit van president Havel gaat het sinds eind 1996 bergafwaarts, zoals in de vorige Ahoj! al werd vermeld. Opzienbarend was onlangs weer een opmerking van de president in een vraaggesprek met de Franse krant Figaro. Hij stelde dat de Slowaakse minister-

POD ZVICINOU hotel restaurant

Uniek hotel 120 km ten noordoosten van Praag met Nederlandse leiding.

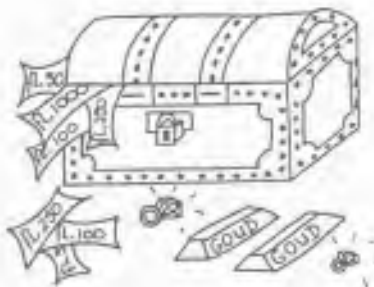
Door zijn exclusieve ligging is het hotel een prima uitgangspunt voor een onvergetelijke vakantie.

Voor meer informatie:
(en voor al uw vakanties in Tsjechië)

"Hotel Pod Zvicinou"

correspondentie-adres in Nederland:
St. Walburgbuitensingel 14
4001 ML Tiel
Tel. 0344-623 987

president Vladimír Mečiar, in verband met de afwijzende houding van Slowakije bij de uitbreiding van de NAVO, aan achtervolgingswaan lijdt. De Tsjechische pers vond dat iets te openhartig uitgedrukt. Men ging bij artsen en politicologen te rade wat de oorzaak van deze wat grove terminologie zou kunnen zijn. Er waren immers recent al een paar vreemde uitspraken méér geregistreerd. Een deskundige van het staatsinstituut voor de volksgezondheid meende de oplossing te hebben gevonden: ontwenningverschijnselen als gevolg van het ophouden met roken. Uit de naaste omgeving van de president was al eerder vernomen dat het afzweren van de sigaret Havel erg zwaar valt, dus de diagnose wekte niet echt opzien. Hoewel sommige Tsjechen blijven denken dat de "energieke" tweede echtgenote van de president de uitingen ook wel eens zou kunnen beïnvloeden. In het licht van het Figaro-interview was het wel een beetje pikant dat Havel op 13 april werd verblijd met de Spaanse "Prins van Asturië-prijs" groot 55.000 Duitse Mark. De motivering: opbouw van de vrede tussen Tsjechen en Slowaken. De Prager Zeitung die op 17 april jl. op de voorpagina veel aandacht besteedde aan "de nieuwe stijl" van de president merkte op dat men in Bratislava die prijstoe- kenning wel met enige verbazing zal hebben vernomen.

* Ook zonder pittige presidentiële uitspraken zijn de Tsjechisch-Slowaakse betrekkingen al moeizaam genoeg. Strijdpunt nummer één is de financiële eindafrekening van de vreedzame scheiding van ruim vier jaar geleden, waarover in de knipselmap van april al een bericht zat. Om de kwestie definitief te beslechten zou de Slowaakse regeringsleider Mečiar in april naar Praag komen. Over de door Slowakije nieuw aangedragen verrekenposten raakte collega Klaus echter zo geïrriteerd dat hij in een onbewaakt ogenblik liet weten dat men in Praag nog meer te doen had dan het be- zoek van Mečiar voorbereiden. President Havel zei in zijn

nieuwe stijl (zie boven) dat hij altijd tijd had voor Mečiar, maar dat hij niet kon uitsluiten dat er zaken ter sprake zouden komen, die de Slowaakse premier niet graag hoorde. Voor Mečiar was dat genoeg. Hij gelastte zijn bezoek af en de Slowaakse media vielen woedend uit over "een anti-slowaakse campagne" en "een onvergeeflijke belediging van het Slowaakse volk". De persvoorlichter had ook nog een nieuwtje. Een brief zou naar de NAVO in Brussel gaan om er op te wijzen dat de Tsjechische republiek niet voor een lidmaatschap van de organisatie in aanmerking kan komen omdat het een staat met een onopgelost conflict met een buurland is nu het weigert het financiële twistpunt te regelen (Prager Zeitung 17/4/1997).

* VNTS-lid Hans Wallin stuurde weer enkele knipsels uit het -wat hij noemt- oppositionele Tsjechische blad Postmark Praha. In een van deze berichten wordt melding gemaakt van een appèl dat de vriendenorganisatie Free Thought ČR heeft gericht aan regering en parlement van de Tsjechische republiek over de betrekkingen tussen kerk en staat. Dit met het oog op een voorgenomen wettelijke regeling. In het appèl wordt gepleit voor een absolute scheiding tussen kerk en staat, ook op terreinen als onderwijs, cultuur en gezondheidszorg, om de gelijkwaardige behandeling van alle burgers te garanderen. De overheid zou zich moeten onthouden van geldelijke steun voor de bouw van nieuwe kerken e.d. en alleen delen in de kosten van het onderhoud van door de kerk gebruikte gebouwen die eigendom van die overheid zijn, terwijl alle verdere verzoeken om teruggave van vroeger kerkelijk eigendom dienen te worden afgewezen. En meer in het algemeen dient de financiering van de kerk zaak te zijn van alleen de eigen leden.

* Behalve met de kerk heeft Postmark Praha kennelijk ook niet veel op met sommige gevolgen van de fluwelen revolutie anno 1989. Naast een plaatje met schaars geklede dames die langs de E-55 Duitse automobilisten staan af te leiden is een groet afgedrukt ter gelegenheid van de internationale vrouwendag, bestemd voor de 30.000 Tsjechische en Slowaakse "sex trade workers" in binnen- en buitenland, die van eerlijk werk bevrijd werden door de grote kapitalisti-

sche tegenrevolutie van november 1989. Daaronder een citaat uit een stelling van Václav Havel: "Waarheid en liefde hebben gezegevierd over leugens en haat".

* Na de te verwachten muggenplaag bij Olomouc nog een bericht uit de dierenwereld. Al geruime tijd is er in de binnenstad van Praag overlast van ratten. Half april is de stedelijke dienst voor de hygiënebevordering tot een grote actie overgegaan. In kelders en op binnenplaatsen werd royaal gif gestrooid. Dit na een voorlichtingscampagne om de bewoners te waarschuwen voor de gevaren voor mens en dier, voorzover niet behorende tot het rattenbestand. Op dezelfde bladzijde van het Prager Tagblatt goed nieuws voor honden die ondanks de waarschuwing toch van het gif snoepen en onwel worden. Zij kunnen terecht in het hondentehuis in Praag-Troja, dat ingrijpend verbeterd en belangrijk vergroot wordt. In plaats van 75 kunnen er nu 200 dieren verzorgd worden. De hele verbouwing kost 55 miljoen kroon, gedeeltelijk te betalen uit geld van het Phareprogramma van de Europese Unie. De jaarlijkse exploitatiekosten van het tehuis worden geraamd op ongeveer 3 miljoen kroon.

Jan van Gastel

= * = * =

Nog een paar nagekomen berichtjes van Peter Krug en Sytse Knypstra:

* Tijdens een mis voor ruim honderdduizend mensen in Praag heeft paus Johannes Paulus II opgeroepen tot samenwerking tussen Kerk en staat. Hij maande de Tsjechen tot vernieuwing van hun geloof. De paus deed zijn uitspraken ter gelegenheid van de viering van de duizendste sterfdag van de heilige Adalbert, de eerste bisschop van Praag. De paus had in een toespraak tot de bisschoppen de overheid opgeroepen de kerkelijke eigendommen terug te geven. Omdat de staat slechts een klein deel van deze eigendommen wil teruggeven, is de verhouding met de Kerk momenteel gespannen.

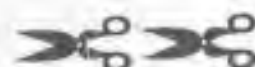
* Jaroslav Hutka hangt zijn gitaar aan de wilgen. Voor veel lezers van Ahoj! zal Jaroslav Hutka geen onbekende zijn. Nadat het communistisch regime hem het zingen in eigen land onmogelijk had gemaakt, kwam hij in 1977 naar Nederland. Omdat zijn protestliederen waren geschreven in het Tsjechisch en waren toegespitst op de situatie in Tsjechoslowakije, was het voor Jaroslav Hutka moeilijk om in Nederland succes te krijgen. In december 1989 kon hij weer terugkeren naar zijn geboorteland. In april werd hij 50 jaar en heeft hij besloten een punt te zetten achter zijn concertcarrière. Hij verdedigde zijn stap met de woorden "ik ben een liedjeszanger van de jaren zeventig". Volgens de pers ligt een andere oorzaak in problemen met zijn rechterhand. Behalve liederen gericht tegen het toen heersende regime, maakte Jaroslav Hutka ook opnamen met Moravische volksliedjes en schreef hij novellen en gedichtenbundels.

= * = * =

Van en over Slowakije

Slowakije en de NAVO.

Dat Slowakije bij de eerstvolgende uitbreidingsronde weinig kans maakt op toetreding tot de NAVO werd op 21 maart door premier Vladimir Mečiar toegeschreven aan een geheime overeenkomst tussen de Verenigde Staten en Rusland. De Amerikaanse regering ontkent dit overigens. Een week later beweerde premier Mečiar dat de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Madeleine Albright hem in juli 1996 (zij was toen nog ambassadeur van de VS bij de Verenigde Naties) al had gezegd dat Slowakije geen lid zou worden van de NAVO. Volgens president Kováč is het hem echter uit vele gesprekken met diverse vertegenwoordigers van Navo-landen, inclusief Madeleine Albright, duidelijk geworden dat Slowakije kan toetreden als het maar de democratische principes in praktijk brengt. Eind mei wordt er een referendum gehouden waarin de Slowaken zich onder meer kunnen uitspreken over toetreding tot de NAVO.

Referendum.

Voorts zou dit referendum moeten gaan over de vraag of de president voortaan rechtstreeks door het volk moet worden gekozen. De regering heeft eind april echter de verspreiding van de stembriefjes met deze vraag tegengehouden. Zij vindt dat het constitutionele hof zich eerst zou moeten uitspreken over de vraag of de grondwet kan worden gewijzigd door middel van een referendum. De oppositie beschuldigt de regering van obstructie van het referendum en van het onder (tijds)druk zetten van het constitutionele hof.

Geheime dienst.

Een voormalig medewerker van de Slowaakse geheime dienst (SIS) heeft journalisten gemeld dat de SIS heeft geprobeerd het onderzoek naar de ontvoering van de zoon van president Kováč tegen te werken en dat hij ertoe was overgehaald om een valse getuigenis af te leggen. Verder zijn er op 24 maart twee bommen gevonden in een sporthal in Bratislava waar op dat moment de oppositionele Christen-Democratische Beweging (KDH) een bijeenkomst hield. Naar aanleiding hiervan heeft een man een getuigenis afgelegd die erop zou wijzen dat KDH-voorzitter Jan Čarnogurský hier de hand in zou hebben gehad. Journalist Peter Tóth van het dagblad SME concludeert echter dat deze getuigenis alle kenmerken heeft van een actie van de SIS. Zoals bekend bestaat er in Slowakije geen parlementair toezicht op de activiteiten van de SIS, waarvan de directeur een vertrouweling is van premier Mečiar.

Slowaakse Nationale Partij.

De voorzitter van de Slowaakse Nationale Partij (SNS), Jan Slota, heeft deelgenomen aan het congres van het Franse 'Front National' van Le Pen in Straatsburg. Slota heeft Le Pen uitgenodigd voor een bezoek aan Slowakije. Ook wil Slota in Slowakije een congres organiseren van Europese 'nationaal georiënteerde' partijen. Verder heeft de SNS Slowaken opgeroepen om de nagedachtenis te eren van Jozef Tiso, die tijdens de Tweede Wereldoorlog president was van de Slowaakse Staat, een vazalstaat van Nazi-Duitsland. Kardinaal Korec droeg op 18 april een mis op voor Tiso, vijftig jaar na diens terechtstelling wegens oorlogsmisdaden. De oppositionele Democratische Unie en de Partij Democratisch Links hebben geprotesteerd tegen de pogingen om Tiso te rehabiliteren. Joodse organisaties hebben een protestbrief geschreven aan kardinaal Korec.

Taalactiviteiten Slowaaks en Tsjechisch: inventarisatie, informatie.

Alle informatie over taalcursussen Tsjechisch of Slowaaks, privé- en groepslessen, docenten en studiebegeleiders, tolken en vertalers, is zeer welkom bij dhr. D.J. Dragt; hij wil deze op zijn beurt graag doorgeven aan belangstellenden.

Ook voor informatie over leermethoden en hun geschiktheid voor zelfstudie kunt u terecht bij:

D.J. Dragt, Einsteinlaan 27,
7904 EA Hoogeveen;
tel. 0528-262915.

Gas.

Voormalig minister van economische zaken Jan Ducky is tot directeur benoemd van het Slowaakse gasbedrijf SPP. Er is niet bekend gemaakt waarom de regering de vorige directeur heeft ontslagen. Onmiddellijk na zijn aanstelling is Ducky naar Moskou gereisd om onderhandelingen te voeren over het opzetten van een joint venture van SPP en het Russische bedrijf Gazprom. Dit plan is door de Slowaakse oppositiepartijen sterk bekritiseerd omdat de operatie financieel nadelig zou zijn voor Slowakije en omdat Slowakije daarmee voor gasleveranties volledig afhankelijk zou blijven van Rusland. Premier Mečiar heeft gasleveranties door Rusland verdedigd.

Ambassadeur.

Ľubomir Kopaj is benoemd tot ambassadeur van de Slowaakse Republiek in Nederland.

Sytse Knypstra

TOLK- EN VERTAALBURO TATRA (OOST-EUROPA)

***HET* VERTAALBURO**

(ook voor opdrachten van gewone stervelingen)

TATRA TRADE & TRANSLATIONS - OOST-EUROPEES (VER)TAALBURO

Knipmolenweg 29
NL-2807 DC Gouda
BTW-nr. NL0905.57694B01
Rabobank Gouda rek. nr. 1169.27968
Gironr. van de Rabobank 34435

Telefoon	0182 - 599144	(* +31-182-599144)
Fax/modem	0182 - 599166	(* +31-182-599166)
GSM	06 - 53140089	(* +31-6-53140089)
Internet	tatra@pi.net	
K.v.K. Gouda	29038405	

TSJECHISCHE PORTRETten (XXV)

Casanova in Bohemen

Niet iedereen zal weten, dat de beruchte avonturier Casanova zijn laatste levensdagen als een brave bibliothecaris sleet in Bohemen en wel op het kasteel van het Noord-Boheemse Dux, nu Duchcov (bij Teplice), een oud stadje aan de rand van een inmiddels ontgonnen bruinkoolbekken. In de 18e eeuw ging het kasteel over in handen van de machtige familie Waldstein, in onze geschiedenisboeken beter bekend als Wallenstein. Casanova kreeg in 1785 een aanstelling als bibliothecaris bij graaf Karl Josef Waldstein, die hem behalve als bibliothecaris ook liet optreden als een onderhoudende causeur voor zijn gasten. Casanova had na zijn turbulente leven wel het een en ander te vertellen!

Giacomo Girolamo Casanova, die zich Jean-Jacques Casanova, clevelier de Seingalt noemde, werd in 1725 in Venetië geboren en zwierf door Europa, levend van oplichting, spionage en speculaties. In Venetië werd hij tot vijf jaar gevangenisstraf veroordeeld maar wist te ontsnappen en richtte in Parijs een loterij op waarmee hij veel geld verdiende.

In 1758 en 1760 verbleef hij tweemaal in Nederland. Tussen 1774 en 1782 was hij politespion in Venetië.

Zijn memoires "Histoire de ma vie" schreef hij op kasteel Dux en werden pas na zijn dood uitgegeven en vertaald. Behalve om zijn talloze avonturen met vrouwen verneemt de lezer ook het nodige over de cultuurhistorie van Casanova's tijd. De schriftelijke nalatenschap van de avonturier op kasteel Dux bevat weinig bijzonderheden over zijn memoires, die in vele uitgaven zijn verschenen, maar waarvan de echtheid niet altijd vaststaat. Zeker is wel, dat Casanova een ruime fantasie bezat. Hij beweerde doctor in de rechten te zijn, secretaris van een kardinaal, officier, theater-violist en geheim agent. Hij wist de gasten op kasteel Dux dus ongetwijfeld te vermaken. Hij stierf op het kasteel van graaf Karl Josef Waldstein op 4 juni 1798. Een 18e eeuwse beeld in de kasteeltuin herinnert aan deze vrouwenjager en ook een grafplaat op het kerkhof met de inscriptie "Jakob Casanova Venedig 1725 - Dux 1798".

Het kasteel bevat vele kunstschaten, zoals een portret van de bekende voorvader Wallenstein, hertog van Friedland (zie ledenbrief nov/dec 1993) van de hand van Anthony van Dyck. Bij het kasteel werd een prachtige tuin aangelegd in Franse stijl. Helaas is in de communistische tijd veel van de oude gebouwen en ook van de kasteeltuin verloren gegaan ten gevolge van bruinkoolwinning.

Het oorspronkelijke renaissance-kasteel werd rond 1700 aanzienlijk vergroot. Goethe en Beethoven bezochten Duchcov. Een monument voor Beethoven uit 1968 herinnert aan zijn verblijf in 1812. Vermoedelijk heeft Casanova hier ook Schiller ontmoet. Schiller heeft in de zomer van 1791 als gast van graaf Karl Josef Waldstein gegevens verzameld voor zijn drama "Wallenstein". In meer dan één opzicht is dit oude stadje met het kasteel dus cultuurhistorisch van betekenis.

Peter Krug

TSJECHISCHE PORTRETTE (XXXVI)

Vijf heiligen in Praag

Het in 1912 door de beeldhouwer Josef Myslbek (1884-1922) geschapen monument voor de heilige Václav (Wenzel, Wenceslaus) op het plein van dezelfde naam wordt algemeen als een meesterwerk beschouwd. Dertig jaar heeft de kunstenaar naar de uiteindelijke vorm gezocht, waarvan 50 tekeningen, studies en modellen getuigen. Naast Myslbek heeft de architect A. Dryák nog aan de werkzaamheden deelgenomen.

Josef Mánes: De dood van de heilige Václav

Als motief van de broedermoord noemt men de 'heidense reactie' op de religiositeit en de strenge moraal van de latere heilige en landspatroon, terwijl machtsstrijd en rivaliteit tussen de verschillende vorsten ook een rol speelden.

Rond het jaar duizend, toen vrome Christenen de wederkomst van Christus op aarde verwachtten, hield het Boheemse vorstenhuis van de Přemysliden zich met meer realistische plannen bezig. Zij streefden ernaar Bohemen onder één kroon te verenigen. Eén van hen was de tweede bisschop van Praag St. Adalbert (Vojtěch, 956-997). Hij streefde een hervorming van het kloosterleven na, te beginnen in het klooster van Cluny in Boergondië. Hij propageerde het christendom in Polen en Hongarije, maar moest dit in Oost-Pruisen met de dood bekopen (997). Te zijner nagedachtenis werd in het Poolse Gniezno een kathedraal opgericht. Een Poolse heerser Boleslav de Dappere bezette voor enige tijd de Praagse Burcht.

De heilige Adalbert werd opgevoed aan de domschool te Maagdenburg en in 983 tot tweede bisschop van Praag gewijd. Het gelukte hem niet de pas bekeerde Bohemers van hun heidense gebruiken af te brengen, ook omdat de Boheemse hertog Boleslav II hem niet voldoende steunde. Op bevel van de paus keerde hij in 993 terug naar Bohemen, waar hij bij Praag het klooster Břevnov stichtte.

Paus Silvester II verklaarde Adalbert in 999 heilig. Zijn relikwieën werden in 1039 overgebracht naar Praag, waar zij in 1880 bij herstelwerkzaamheden van de kathedraal opnieuw werden aangetroffen.

Vier levensgrote heiligen omgeven als in een processie de sokkel van dit indrukwekkende monument van Václav: de heiligen Adalbert en Ludmila, de zalige Agnes, de heilige Procopius (Prokop). Zij doen geen enkele afbreuk aan de imposante hoofdfiguur van de heilige Václav. Des te overtuigender komt de rustige, door innerlijke overtuiging gedragen persoon van Václav tot uitdrukking.

In 921 besteeg Václav, later de heilige genoemd, de hertogelijke troon van Bohemen. Hij kerstende het land en streefde tegelijk de kerkelijke zelfstandigheid van Bohemen na. In 929 werd hij door zijn broer Boleslav I vermoord, een zinloze daad omdat Václav zijn broer al had willen vragen de heerschappij over Bohemen op zich te nemen aangezien hij zich in Rome wilde laten wijden teneinde als eerste bisschop van Bohemen terug te keren.

Caput S. Adalberti Episcopi Martiris

De moord op Ludmila

Ludmila was de echtgenote van de Boheemse koning Bořivoj I en had zich op een reis door Moravië (rond 874) tezamen met haar echtgenoot door de 'Slavenapostel' Methodius laten dopen. Na de dood van de hertog in 894 ontstonden er moeilijkheden in de familie en een heftig conflict leidde ertoe dat Ludmila in 925 met haar eigen sluier op haar weduwenverblijf werd gewurgd. Dit had tot gevolg dat Ludmila de eerste martelaar van Bohemen werd en tegelijk beschouwt men haar als de moeder van het Boheemse volk. De sluier waarmee zij werd gewurgd vormde haar attribuut in de beeldende kunst!

Ter herinnering aan Ludmila richtte de beroemde keizer Karel IV (1346-1378) de Ludmila-kapel op met haar graftombe.

Deze staat achter een neogothisch altaar uit 1858 en toont aan de noordzijde nog plastieken uit de tijd rond 1378 met afbeeldingen van Procopius en Václav. Op haar graftombe bevindt zich een stenen plastiek van de heilige Ludmila, dat treffend haar martelaarschap uitbeeldt.

Het klooster van de heilige Agnes herinnert aan de dochter van koning Ottokar (1197-1230). Agnes, zuster van Václav I, had huwelijksaanzoeken zelfs van keizer Friederich II (1212-1250) afgeslagen en reeds op twintigjarige leeftijd voor het kloosterleven gekozen. Na de opheffing van het klooster in 1797 trad een periode van verval in die een gedeeltelijke vernietiging van dit klooster ten gevolge had. Sedert de 19e eeuw wordt weer gewerkt aan de restauratie van het klooster, dat nu een museum voor Tsjechische schilderkunst en volkskunst bevat.

De heilige Procopius (982-1053) was één van de oprichters van het klooster aan de Sázava, waarin tot de verdrijving der monniken in 1097 de Slavische liturgie, een erfenis van de 'Slavenapostelen' Cyrillus en Methodius, bewaard bleef. Ook hij is een landspatroon van Bohemen geworden, samenhangend met het feit dat hij in legenden wordt getekend als de verdediger van het Tsjechische element tegen vreemde invloeden.

Peter Krug

(advertentie)

KARLOVARSKA BECHEROVKA

**NU RECHTSTREEKS VAN
IMPORTEUR TE BETREKKEN**

**MINIMUM AFNAME 1 DOOS
VAN 12 X 0,5 LITER**

PRIJS:

f. 17,50 p/PL. INCL. BTW

U KRIJGT DE BECHEROVKA

ONDER REMBOURS THUISGESTUURD

REMBOURSPOSTEN: F. 25,25

VOOR INFORMATIE:

HOB A TRADING B.V.

NUNSPEET

TEL: 0341-252636

PAX: 0341-258607

GENOOTSCHAP VOOR TSJECHISCHE EN SLOWAAKSE MUZIEK

TSJECHISCHE COMPOSITEN ROND 1900

Vítězslav Novák (1870-1949)

In deze korte serie muzikale portretten van Tsjechische componisten rond de vorige eeuwwisseling zal het gaan om een aantal meer of minder buiten de Tsjechische landsgrenzen bekend geworden toondichters, grofweg gezegd de componisten die na Smetana en Dvořák het muzikale gezicht in hun land bepalen. Voor een gedeelte zijn dat matig bekende namen, voor een gedeelte zijn zij onbekend.

Gevoelens van nationale aard breken steeds meer baan in het lang door Duitsland cultureel overheerste Tsjechië. Smetana en Dvořák hebben het nationale muzikale karakter in de Tsjechische muziek tot volledige wasdom gebracht, na hun dood is het moeilijk even sterke vertegenwoordigers te noemen. Het gaat dan om een aantal internationaal ingestelde componisten zoals Josef Suk, Zdeněk Fibich, Oskar Nedbal, Julius Fučík, Josef Bohuslav Föster en Vítězslav Novák. Deze lijst is aan te vullen met componisten als Leoš Janáček en Bohuslav Martinů alsmede met een vrij groot aantal componisten uit de daaropvolgende generatie.

Vítězslav Novák werd geboren in 1870 in Kamenitz aan de Lipa (Bohemen) en overleed in 1949 in Skuteč (Slowakije). Zijn vader was dorpsarts. Toen deze jong stierf moest de jonge Vítězslav het gezin onderhouden door het geven van muzieklessen. Uiteindelijk kwamen er toch financiële middelen om te gaan studeren bij Antonín Dvořák in Praag en daar tevens een studie filosofie te starten. Novák ontwikkelde zich tot een veelgezocht pedagoog voor muziektheorie en compositie. In 1909 werd Novák benoemd tot compositieleraar aan het conservatorium in Praag, een functie die hij tot zijn pensionering in 1949 zou uitoefenen.

Vítězslav Novák heeft als compositieleraar grote invloed gehad op een belangrijk aantal Tsjechische componisten uit de eerste helft van deze eeuw. Het zijn Emil Axman, Alois Hába, Václav Kaprál, Jan Kunc, Václav Novotný, Vilem Petržalka, Václav Stephan, Boleslav Vornáčka, Ladislav Vycpálek, Miroslav Barvík, Václav Dobiš, Vítězslava Kaprálová, Klement Slavický en nog veel meer.

Een aardige kennismaking met het werk van Vítězslav Novák is zijn balletpantomime "Nikotina" op. 59 te beluisteren (Supraphon 1987). Evenals Oskar Nedbal is Novák een belangrijk componist in het genre balletmime. Nedbal hield zich echter meer aan het concept van de pure volksmuziek, Novák onderscheidt zich door het feit dat hij de balletpantomime een bredere plaats geeft binnen het muziektheater.

In de jaren 1927-1929 schreef Novák de pantomime "Signorina Gioventu", een buitengewoon aansprekend werk waarin de ouder wordende kunstenaar zijn verlangen naar eeuwige jeugd uitdrukking geeft. Het grote succes dat Novák bij de premiere van "Signorina Gioventu" ten deel viel inspireerde de componist om direct met een nieuw werk te starten. Het werd de balletpantomime "Nikotina". Beide balletten zijn gebaseerd op vertellingen van Svatopluk Čech, die ook op Leoš Janáček een grote invloed gehad heeft, met name in diens opera "De uitstapjes van de heer Brouček op de maan".

"Nikotina" van Novák is in vergelijking met de "Signorina" een ontspannen werk, zonder de dramatiek van de "Signorina". Centraal staat de bizarre en humoristische droom van de goedmoedige frater Lantanc, de liefhebber van snuiftabak aan wie het fantastische en exotische wezen Nikotina verschijnt en met wie de frater heel wat belevenissen meemaakt. De componist Novák heeft uit dit verhaal een aantal genrestukken muzikaal vorm gegeven. Hierin domineren de parodie, de kleinschaligheid van de gebeurtenissen en het raffinement waarmee Novák aan een en ander vorm geeft. Vítězslav Novák gaat in "Nikotina" meesterlijk om met het uitbeelden van situaties en personen. In de dansen horen wij een Polka, een Gavotte, een Habanera, een persiflage op een wals en een prachtig citaat uit het lied "La Paloma". Aardig is de reminiscentie te horen aan muziek van Emmanuel Chabrier, met name aan diens "Espana".

"Nikotina" kreeg haar premiere in 1930 in het Nationale Theater in Praag. Samen met "Signorina Gioventu" is "Nikotina" goed voor avondje verrukkelijk ballet; tot dit moment worden beide stukken regelmatig uitgevoerd.

Wim Brandse